

№ 23

1 липня 2016 року

В цьому випуску:

Медузи в Каховському водосховищі	1
Красуня блискуча	2
День працівника природно-заповідної справи	3
Золотий гачок	4
XXIX еколого-туристський зліт «Весна-2016»	4
Звіробій – що за дивна назва?	5
Українському степовому природному заповіднику 55 років	6
Запрошуємо Вас відвідати рекреаційний пункт «Маяк»	6

Газета Національного природного парку «Великий Луг»

Медузи в Каховському водосховищі

У поточному році, хоча вже не перший раз за десять років існування парку, працівниками НПП «Великий Луг» в літоральній зоні Каховського водосховища зареєстровано досить велику кількість медуз. Здавалося б, що таке явище незвичайне, адже переважне середовище проживання цих тварин – прибережні ділянки моря. За даними статистики за останні 10-20 років у прісних водоймах Європи спостерігається скупчення декількох видів гідроїдних медуз, котрі не минули й Україну.

Вчені вважають, що в дніпровських водосховищах переважно зустрічається медуза виду Крапедакуста (*Craspedacusta*). Цей вид прісноводних медуз вперше виявили в Лондоні, у нашому регіоні на сучасному етапі цей вид є найпоширенішим, проживає переважно у стоячих і слабо проточних водах. Взагалі прісноводні медузи невеликі за розмірами – від 2 мм до 4 см у діаметрі, мають жалкі клітини, але для людей не становлять ніякої небезпеки, адже цей вид живиться здебільшого планктоном. Лише деякі види морських медуз отруйні, це легко можна визначити за яскравим забарвленням, а прісноводні – безбарвні.

Взагалі клас Кишковопорожнинні, до яких належать прісноводні медузи, у нас доволі поширений, тому не варто дивуватися, коли час від часу ви зустрічаєте цих тварин у місцевих водоймах. Чому не постійно? Бо медузи – циклічні гідроїдні створіння, і більшість свого життя перебувають у стадії поліпів. Феномен фаз гідри-медузи ще не до кінця вивчений, тому не можна на всі сто відсотків запевняти, що, наприклад, 15 років вони знаходяться у поліпоїдній фазі на дні водойм, а потім переходять у стадію саме медузи – все залежить від середовища проживання, тому й цикл проходить нерегулярно. Оптимальні умови для росту й перетворення поліпів у медузу – не лише відповідна температура, а й чистота та заселеність водойм, наявність тих чи інших мінералів, мікроорганізмів.

Потрапили поліпи у наші водойми, найімовірніше, разом з рибами при штучному зарибленні акваторії. Також буває, що личинки переносяться птахами при перельотах. За останніми дослідженнями, поява прісноводних медуз у наших водоймах свідчить про загальне потепління на планеті, та збільшення солоності води в регіоні, звичайно, це біологічна аномалія, але як вона вплине на подальший розвиток екосистеми Каховського водосховища ще достовірно невідомо. Ще раз хочу наголосити, отруйних видів у нас нема, тому лякатися нема чого.

Науковий співробітник, гідробіолог Головка О.С.

Красуня блискуча

У НПП «Великий Луг» мешкає серед водно-болотних угідь Красуня блискуча (*Calopteryx splendens*), за рейтингом ProstoZoo «Краса-стрекоза 2014. Найяскравіші комахи України», посіла третє місце, поступившись тільки Красуні діві та Червоній металюниці.

Для території парку вид досить малочисельний, знайдений вперше. Цінним є те, що кожного року все більше відмічаємо видів, які впевнено заселяють територію парку.

Бабка середньої величини з широко розставленими крилами. Очі напівкулясті, що виступають, розділені, проміжок між ними ширше. У самки є яйцеклад. У самців посередині крила з металевоблискучою синьою смугою, вершини безбарвні, прозорі; у самок крила майже безбарвні з металевозеленим жилкуванням. Тіло самців блискуче, синє з металевим відливом, тіло самок – золотистозелене. Довжина черевця – 34-39 мм, заднього крила – 30-35 мм.

Дорослі особини тримаються серед заростей осоки, іншої надводної рослинності, на нависаючих над водою гілках верби на берегах проточних і стоячих водойм. Нерідко їх можна побачити на листі латаття. Тримається біля води, часто перелітаючи над її поверхнею. Політ легкий, пурхаючий. Личинки розвиваються в чистій воді. Літ імаго – з травня до середини вересня. Яйця відкладають у тканині листя і стебла підводних рослин, при цьому самка часто опускається по стеблах рослин у воду на глибину до метра. Тривалість розвитку яєць близько місяця, личинок – близько двох років. Личинки живуть в повільно поточних водах річок, рідше у великих озерах з чистою водою при наявності водної рослинності. Плавають вони, змієвидно вигинаючись усім тілом, а складені в цей час зяброві листочки відіграють роль хвостового плавця. Їх охоче поїдають більші личинки ко-

ромисла, водних жуків, а також окунь, язз та інші риби. Личинки харчуються циклопами, дафніями, личинками комарів, іншими дрібними водними безхребетними. Дорослі особини ловлять на льоту різних комах (попелиць, мошок, комарів).

Весна – літо час, коли всі можуть насолоджуватись неймовірною оточуючою природною красою, відкритою для кожного.

Молодший науковий співробітник,
ентомолог Горбенко Є.І.

День працівника природно-заповідної справи

7 липня фахівці НПП «Великий Луг» святкували професійне свято – День працівника природно-заповідної справи.

Третій рік поспіль колектив Парку збирається, щоб відзначити кращих працівників, поспілкуватись у дружній компанії та взяти участь у веселих конкурсах та розвагах. Цього року святкування відбулось на березі Каховського водосховища під гаслом «Збережемо природу – збережемо Україну!».

За традицією плели вінки, пускали їх на воду, водили хоровод навколо купальського вогнища, стрибали через нього, а також загадували бажання і зав'язували стрічки на Купалиці, яку потім урочисто спалили.

У рамках відзначення Дня працівника природно-заповідної справи було проведено ряд заходів, а саме: проведено щорічний тренінг «Хортиця 2016», де відбулось декілька майстер-класів зі скелелазіння, байдаркового туризму, слеклайну, метання сюрикенів, виготовлення ляльок-мотанок та ін., прочитані тематичні лекції, проведено конкурс із плетіння вінків та запуску їх на воду. Інформацію висвітлено на сторінках у соціальних мережах, виготовлено та розповсюджено буклети «7 липня – День працівника природно – заповідної справи».

*Фото фахівців НПП «Великий Луг»,
Петелько С.М.*

*Провідний фахівець з рекреації
А.В.Сотнікова*

Золотий гачок

28 травня на території рекреаційного комплексу "Маяк" Національного природного парку "Великий Луг" пройшло традиційне, а цього року ще й ювілейне - X змагання з любительської літньої рибної ловлі на поплавочну вудочку «Золотий гачок».

У змаганні взяли участь 16 рибалок, серед яких були представники ПрАТ "ЗЗРК", жителі міста Дніпрорудного, Мелітополя та села Скельки. Нарівні з чоловіками змагалася і одна представниця прекрасної статі, а також 3 наймолодших учасники - учні 8-Б класу Дніпрорудненської школи "Талант". Багато учасників – постійні, і вони беруть участь у рибалці вже декілька років поспіль. Змагання проводилося згідно з міжнародними правилами спортивного рибальства, а отже після зважування вся риба була випущена живою назад у ставок.

Загальна вага виловленої риби склала 18

кг 720 гр.

III місце з вагою 1,88 кг виборів Башилов Олександр

II місце з уловом в 2,28 кг – Драгун Дмитро

I місце з вагою 2,4 кг – Запрудний Тарас

Переможців нагородили кубками, грамотами та цінними призами, що були надані спонсорами змагання - профспілкою ПрАТ "ЗЗРК" та директором ТОВ "Затока" Осипенком Володимиром Миколайовичем.

Після змагання всі учасники смакували смачною юшкою, а також грали на гітарі та співали пісні у дружній атмосфері.

Сектор екологічної освіти та рекреації

XXIX еколого-туристський зліт «Весна-2016»

14 травня пройшов традиційний XXIX еколого-туристський зліт «Весна-2016».

У зв'язку з погодними умовами зліт проходив на території КЗ «Дніпрорудненська спеціалізована школа I-III ст. «Талант»» ВРР ЗО.

У заході взяли участь 6 команд: «Терміти», «Жуки», «Ведмежата», «Друзі», «Фенікс», (Дніпрорудненська школа «Талант») та «35-й меридіан» (Шевченківська ЗОШ). Впродовж 4 годин суддівська колегія перевіряла знання командами комах, рослин, тварин України, екологічних термінів, гірських порід та мінералів; а також їх умінь в кулінарному та пісенному конкурсах, слеклайні, стрільбі з духової трубки, арбалету, луку, дартсу, пневматичної зброї та інше.

16 травня відбулося нагородження переможців. Команди нагороджувалися за перемогу в окремих конкурсах та загальному заліку. Також окремі учасники зльоту нагороджувалися за досягнення в особистому заліку.

У загальному заліку на традиційному XXIX еколого-туристському зльоті «Весна-2016» місця розподілилися так:

III місце – команда «Фенікс» капітан Ляшко Карина.

II місце – команда «Жуки» капітан Лавриненко Дмитро.

I місце – команда «Терміти» капітан Рома-

нов Євген.

Всі учасники були нагороджені почесними грамотами та солодощами, а переможці також отримали перехідні кубки та цінні призи.

Організатори заходу НПП «Великий Луг» та молодіжна громадська організація Клуб «Білі Ворони» висловлюють подяку директору школи «Талант» Здор Олені Василівні, керівнику еколого-краєзнавчого гуртка «Білі Ворони» Жук Наталії Сергіївні, керівнику команди «35-й меридіан» Янковській Лідії Павлівні, нашим фотографам Вертій Оксані Іванівні та Петелько Сергію Миколайовичу, суддівській колегії, учасникам команд та батькам учасників за допомогу в організації та проведенні зльоту. Окрема подяка члену клубу Остапоку Юрієві Володимировичу за надання фінансової допомоги.

Сектор екологічної освіти та рекреації

Звіробій – що за дивна назва?

Красне літо, ніби талановитий майстер пензля, розмалювало шовковисту зелень трав, які зростають на території Парку. Серед буяння квітів неодмінно впадають в очі рясно квітучі золотисто-жовті папахи суцвіть звіробою звичайного (*Hypericum perforatum* L.). Згідно з моніторингом фауни, на території Парку вид зустрічається поодинокими рослинами і зрідка цілими ділянками. Це багаторічна рослина до півметра заввишки з родини звіробійних. У неї цупкі прямостоячі стебла та овальні сидячі супротивні листки, на яких є багато прозорих цяток – особливих вмістилищ ефірної олії. Квітки правильні, оцвітина подвійна, віночок складається з п'яти жовтих пелюсток. Плід – коробочка, яка має здатність розкриватися у хорошу суху погоду і закриватися на час негоди. Цвіте звіробій звичайний у червні – серпні. Росте на відкритих сухих місцях балки Малої, на трав'янистих схилах Хоминої, у чагарниках на сухих галявинах Дашівської балки, узліссях урочищ Басанька та Толока.

Краса цієї рослини милує око незалежно від того, чи зацвітуть поодинокі рослини, розкидані серед трав, чи то цілі ділянки, де золотисті суцвіття звіробою наче сяють своєю красою.

«Звіробій» – що за дивна назва, подумає дехто з читачів. Невже й справді ця рослина причетна до смерті звірів? Та все зовсім не так. Відомо нам назва є неправильним читанням слова «джерамбай», що з мови далеких кочових племен означає – цілитель ран. Цією назвою кочівники підкреслювали цілющі властивості рослини. За лікарські властивості в народі звіробій називають «здорова трава». Якщо зірвати квітку, то із квітоніжки досить часто витікає червоний сік, або якщо розтерти листочок у пальцях, то вони стануть червоними, начебто рослина виділяє кров. У зв'язку з цим у народі є назва звіробою як «заяча кривця», «крівці». Цей червоний сік подекуди називають «звіробійна кров», а рослині через це приписували таємничі чародійні властивості. Однак сік не завжди буває червоним. А коли давно не було дощів чи взагалі недостатньо вологи, тоді соку зовсім немає.

Збирають звіробій звичайний під час цвітіння, зрізуючи тільки верхівкову частину. Завдяки тривалому цвітінню та красі його численних золотистих квіток на верхівці розгалуженого стебла, звіробій успішно можна використовувати як

декоративну рослину. Жовтогарячі суцвіття звіробою – окраса території Парку.

*Науковий співробітник, ботанік-флорист
Шевченко Алла Василівна*

Українському степовому природному заповіднику 55 років

18 червня відбувся семінар «Сакральні особливості урочища «Кам'яні Могили», присвячений 55-річчю Українського степового природного заповідника НАН України (УСПЗ). Захід проходив на базі відділення УСПЗ «Кам'яні Могили», де зібралося близько 30 представників різних організацій.

У рамках заходу проходили:

- Майстер-клас з фотозйомки пейзажів заповідника;
- доповіді учасників семінару з різних тем, які спрямовані на вивчення сакральних особливостей територій Запорізької області, зокрема відділення Українського степового природного заповідника – урочища «Кам'яні могили»;
- екскурсії популярними маршрутами заповідника;
- круглий стіл з дискусією на заявлені теми.

У заході взяли участь представник НПП «Великий Луг» та делегація членів молодіжної громадської організації Клубу «Білі Ворони».

Ми з радістю спілкувались з іншими учасниками семінару та з захватом роздивлялися захоплюючі пейзажі Кам'яних могил.

Завідувач сектору екологічної освіти та рекреації Дроздова Г.С.

Фото Петелько С.М.

Запрошуємо Вас відвідати рекреаційний пункт «Маяк»

Одним з основних завдань Національних природних парків є створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах.

Так, 21 липня 2014 року в Національному природному парку «Великий Луг» (Запорізька область) на території природоохоронного науково-дослідного відділення «Панай» відбулося урочисте відкриття рекреаційного пункту «Маяк», що знаходиться на березі мальовничого Маячанського ставка.

Працівники Парку приклали чимало зусиль для того, щоб відпочиваючим було зручно, комфортно та приємно проводити дозвілля на природі - із задоволенням для себе та не зашкодивши природі. На природі кожна людина стає самою собою, залишаючи міський шум, забувши про повсякденну метушню і сірі будні.

На території рекреаційного пункту є столи з лавками, що знаходяться у прохолоді збудованої бесідки, де ви зможете зібрати велику компанію та відпочити на лоні природи. Для найменших відвідувачів Парку працівники турботливо зробили гойдалку. Також на території «Маяка» знаходиться об'єкт для багаття, де можна приготувати смачну юшку або шашлик.

Сподіваємось, що цей пункт стане улюбленим місцем відпочинку як для місцевого населення, так і для гостей нашого регіону. Запрошуємо Вас відвідати рекреаційний пункт «Маяк» та насолодитися красою первозданної природи.

Подорож можна дізнатись за телефоном (06175) 6-65-78 або за адресою м. Дніпрорудне, вул. Зелена, 3

Підприємство можна дізнатись за телефоном (06175) 6-65-78 або за адресою м. Дніпрорудне, вул. Зелена, 3

*Провідний фахівець з рекреації
Сотнікова А.В.*

Засновник та видавець газети
НПП «Великий Луг»

Свідоцтво про державну
реєстрацію

Серія 33 № 1003-278-Р від 03.12.2010

Адреса НПП «Великий Луг»:

вул. Зелена 3,
м. Дніпрорудне,
Василівський р-н,
Запорізька обл.,
71630

Тел./Факс: (06175) 6-65-78

Ел. пошта: grandmeadow@ukrpost.ua
grandmeadow@i.ua

Наш сайт: www.grandmeadow.org.ua

Редактор Дроздова Г.С.

Розповсюджується
Безкоштовно